

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาคุณภาพชีวิตของเด็กสมองพิการอายุแรกเกิด ถึง 6 ปี รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์มารดา หรือ บิดา หรือ ผู้ดูแลเด็ก ประชากรกลุ่มตัวอย่างได้แก่ กลุ่มเด็กสมองพิการ จำนวน 33 คน และประชากรสำหรับอ้างอิงเป็นกลุ่มเด็กปกติ จำนวน 30 คน รวบรวมข้อมูลในระหว่างเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2543 – สิงหาคม พ.ศ. 2543 ผลการศึกษานำเสนอในรูปของ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยกับความ สามารถรวมทุกด้านและแยกรายด้าน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย

- 1.1 ลักษณะทั่วไปของเด็ก
- 1.2 ลักษณะทั่วไปของบิดามารดา
- 1.3 ลักษณะทั่วไปของครอบครัว

ส่วนที่ 2 : ข้อมูลสุขภาพของเด็ก ประกอบด้วย

- 2.1 การวินิจฉัยโรค
- 2.2 ระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการ
- 2.3 ประวัติการเจ็บป่วย (ใน 1 เดือนที่ผ่านมา)
- 2.4 การประเมินพัฒนาการ (โดยผู้ดูแล)

ส่วนที่ 3 : ข้อมูลการประเมินคุณภาพชีวิตจากความสามารถ ประกอบด้วย

- 3.1 ความสามารถรวมทุกด้าน
- 3.2 ความสามารถด้านการดูแลตนเอง และการควบคุมการขับถ่าย
- 3.3 ความสามารถด้านการเคลื่อนย้ายตนเอง และการเคลื่อนไหว
- 3.4 ความสามารถด้านการสื่อความหมาย และการเรียนรู้ทางสังคม

ส่วนที่ 4 : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของเด็กสมองพิการ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทั่วไปของเด็ก

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเด็กสมองพิการ จำแนกตาม เพศ อายุ ลำดับที่
ที่เกิด

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (N=33)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	21	63.6
หญิง	12	36.4
อายุเด็ก (เดือน)		
0 – 18 เดือน	9	27.3
19 – 36 เดือน	7	21.2
37 – 54 เดือน	9	27.3
55 – 72 เดือน	8	24.2
ลำดับที่เกิด		
ลำดับที่ 1	21	63.6
ลำดับที่ 2	10	30.3
ลำดับที่ 3	2	6.1
อายุเฉลี่ยของเด็ก (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	37.3 (20.3)	เดือน

จากตาราง 1 ในกลุ่มเด็กสมองพิการ พบว่าเป็นชาย คิดเป็นร้อยละ 63.6 และมีอายุเฉลี่ย 37.3 เดือน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 20.3 เดือน ลำดับที่เกิดเป็นบุตรลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 63.6

1.2 ลักษณะทั่วไปของบิดามารดา

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเด็กสมองพิการ จำแนกตามลักษณะทั่วไปของบิดามารดา

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (N=33)	ร้อยละ
ผู้ให้สัมภาษณ์ (ผู้ดูแลเด็ก)		
มารดา	23	69.7
สมาชิกในครอบครัว	10	30.3
สถานภาพสมรสของบิดา มารดา		
คู่	27	81.8
หม้าย	1	3.0
หย่าร้าง	4	12.2
แยกกันอยู่	1	3.0
อายุของมารดา		
ต่ำกว่า 20 ปี	4	12.1
20 – 30 ปี	25	75.8
35 ปี ขึ้นไป	4	12.1
อายุของบิดา		
ต่ำกว่า 30 ปี	10	30.3
30 – 44 ปี	15	45.5
45 ปี ขึ้นไป	2	6.1
ไม่ทราบ	6	18.1
อายุเฉลี่ยของมารดา (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	28.7 (5.8)	ปี
อายุเฉลี่ยของบิดา (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	33.9 (8.0)	ปี

ตาราง 2 (ต่อ) จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเด็กสมองพิการจำแนกตาม ลักษณะทั่วไปของ บิดามารดา

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (N=33)	ร้อยละ
การศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษา	12	36.3
มัธยมศึกษา	13	39.5
อนุปริญญาและสูงกว่า	8	24.2
การศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษา	8	24.2
มัธยมศึกษา	11	33.4
อนุปริญญาและสูงกว่า	9	27.3
ไม่ทราบ	5	15.1
อาชีพของมารดา		
แม่บ้าน	15	45.5
รับจ้าง/ค้าขาย	15	45.4
รับราชการและรัฐวิสาหกิจ	3	9.1
อาชีพของบิดา		
รับจ้าง/ค้าขาย	23	69.7
รับราชการและรัฐวิสาหกิจ	5	15.2
ไม่ทราบ	5	15.1

จากตาราง 2 ในกลุ่มเด็กสมองพิการพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ (ผู้ดูแลเด็ก) เป็นมารดามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 69.7 มีสถานภาพสมรสคู่ของบิดามารดามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.8 อายุของมารดาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 75.8 อายุเฉลี่ยของมารดา 28.7 ปี และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.8 ปี อายุของบิดาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 30–44 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.5 อายุเฉลี่ยของบิดา 33.9 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.0 ปี การศึกษาของมารดาพบว่าส่วนใหญ่จบระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 39.4 การศึกษาของบิดาส่วนใหญ่จบระดับอนุปริญญาและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 27.3 อาชีพของมารดาส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน และ รับจ้าง/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 45.5 และ 45.4 ตามลำดับ อาชีพของบิดาส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง/ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 69.7

1.3 ลักษณะทั่วไปของครอบครัว

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเด็กสมองพิการ จำแนกตามลักษณะทั่วไปของครอบครัว

ลักษณะทั่วไป	จำนวน (N=33)	ร้อยละ
ลักษณะครอบครัว		
ครอบครัวเดี่ยว	14	42.4
ครอบครัวขยาย	19	57.6
จำนวนบุตร		
จำนวน 1 คน	21	63.6
จำนวน 2 คน	10	30.3
จำนวน 3 คน	2	6.1
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2 คน	1	3.0
3 คน	8	24.2
4 คน	8	24.2
5 คน	11	33.3
>5 คน	5	15.3
รายได้ของครอบครัว		
≤3,000 บาท	5	15.2
3,001 - 6,000 บาท	16	48.5
6,001 – 9,000 บาท	2	6.0
> 9,000 บาท	10	30.3
ความเพียงพอของรายได้		
ไม่พอใช้	19	57.6
พอใช้	11	33.3
เหลือเก็บ	3	9.1

จากตาราง 3 ลักษณะทั่วไปของครอบครัวในกลุ่มเด็กสมองพิการ พบว่า มีลักษณะของครอบครัวขยาย คิดเป็นร้อยละ 57.6 จำนวนบุตรของบิดามารดามีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือน 3,001-6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.5 มีความเพียงพอของรายได้อยู่ในระดับไม่พอใช้ ร้อยละ 57.6

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสุขภาพของเด็กสมองพิการ

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเด็กสมองพิการ จำแนกตามสุขภาพของเด็ก

ข้อมูลสุขภาพ	จำนวน (N=33)	ร้อยละ
การวินิจฉัยโรค		
cerebral palsy	28	84.8
microcephaly	5	15.2
ระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการ		
น้อย	13	39.4
ปานกลาง	18	54.5
มาก	2	6.1
ประวัติการเจ็บป่วย (ใน 1 เดือนที่ผ่านมา)		
ป่วย	15	45.5
ไม่ป่วย	18	54.5
ประเมินพัฒนาการเด็ก (โดยผู้ดูแล)		
ปกติ	1	3.0
ช้า	32	97.0

จากตาราง 4 ในกลุ่มเด็กสมองพิการ พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับการวินิจฉัยโรค cerebral palsy คิดเป็นร้อยละ 84.8 และมีระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 54.5 ใน 1 เดือนที่ผ่านมา ไม่มีประวัติการเจ็บป่วย คิดเป็นร้อยละ 54.5 และผู้ดูแลเด็กประเมินว่าเด็กมีพัฒนาการช้า คิดเป็นร้อยละ 97.0

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการประเมินคุณภาพชีวิตจากความสามารถของเด็กสมองพิการ

3.1 ความสามารถรวมทุกด้าน (คะแนนเต็ม 126 คะแนน)

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถรวมทุกด้านของเด็กสมองพิการ จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน N=33	ความสามารถรวมทุกด้าน		พิสัยของคะแนน
		คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
0 – 18 เดือน	9	19.8	3.3	18 - 27
19 – 36 เดือน	7	44.0	30.8	19 - 103
37 – 54 เดือน	9	47.9	28.8	18 - 90
55 – 72 เดือน	8	61.5	36.5	18 – 111
รวม	33	42.7	30.4	18 - 111
* กลุ่มอ้างอิง (เด็กปกติ)	30	93.3	28.1	20 - 126

จากตาราง 5 พบว่าคะแนนความสามารถรวมทุกด้านของกลุ่มเด็กสมองพิการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.7 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 30.4 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น ค่าต่ำสุดของคะแนนความสามารถในเด็กสมองพิการทุกกลุ่มอายุ พบว่ามีค่าเท่ากัน (18 และ 19) เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 93.3 คะแนน ซึ่งมากกว่าเป็นสองเท่าของค่าเฉลี่ยในเด็กสมองพิการ (ดูภาคผนวก ค ตาราง 5)

3.2 ความสามารถด้านการดูแลตนเองและการควบคุมการขับถ่าย (คะแนนเต็ม 56 คะแนน)

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถ ด้านการดูแลตนเองและการควบคุมการขับถ่าย จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน N=33	ความสามารถ		พิสัยของคะแนน
		คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
0-18 เดือน	9	8.0	0.0	8 - 8
19-36 เดือน	7	17.3	12.1	8 - 39
37-54 เดือน	9	17.7	10.2	8 - 34
55-72 เดือน	8	21.3	14.0	8 - 42
รวม	33	15.8	11.1	8 - 42
*กลุ่มอ้างอิง (เด็กปกติ)	30	34.6	15.3	10 - 56

จากตาราง 6 พบว่าความสามารถด้านการดูแลตนเอง และการควบคุมการขับถ่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.8 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.1 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น พิสัยของคะแนนมีค่าระหว่าง 8-42 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติพบว่า มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเด็กสมองพิการโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.6 คะแนน (ดูภาคผนวก ค ตาราง 6)

3.3 ความสามารถด้านการเคลื่อนย้ายตนเองและการเคลื่อนไหว (คะแนนเต็ม 35 คะแนน)

ตาราง 7 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ความสามารถด้านการเคลื่อนย้ายตนเอง และการเคลื่อนไหวจำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน N=33	ความสามารถ		พิสัยของคะแนน
		คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
0 – 18 เดือน	9	6.1	2.2	5 - 10
19 – 36 เดือน	7	10.4	8.9	5 - 30
37 – 54 เดือน	9	12.4	7.9	5 - 28
55 – 72 เดือน	8	20.9	12.0	5 – 34
รวม	33	12.3	9.7	5 - 34
*กลุ่มอ้างอิง (เด็กปกติ)	30	30.4	7.3	5 – 35

จากตาราง 7 พบว่า ความสามารถด้านการเคลื่อนย้ายตนเอง และการเคลื่อนไหว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.3 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.7 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น พิสัยของคะแนนมีค่าระหว่าง 5-34 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติพบว่า มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเด็กสมองพิการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 30.4 คะแนน (ดูภาคผนวก ค ตาราง 7)

3.4 ความสามารถด้านการสื่อความหมาย และการเรียนรู้ทางสังคม (คะแนนเต็ม 35 คะแนน)

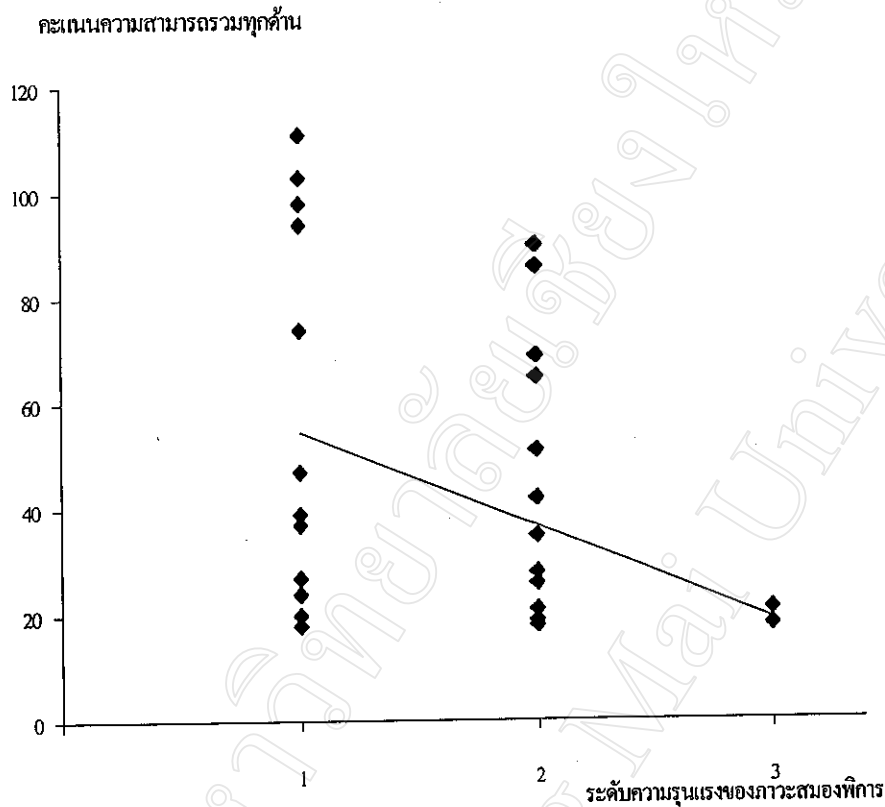
ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถด้านการสื่อความหมาย และการเรียนรู้ทางสังคม จำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	จำนวน N=33	ความสามารถ		พิสัยของคะแนน
		คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
0 – 18 เดือน	9	5.7	1.3	5 - 9
19 – 36 เดือน	7	16.3	11.3	6 - 34
37 – 54 เดือน	9	17.7	13.4	5 - 34
55 – 72 เดือน	8	19.4	14.3	5 – 35
รวม	33	14.6	12.1	5 - 35
*กลุ่มอ้างอิง (เด็กปกติ)	30	28.3	7.9	5 – 35

จากตาราง 8 พบว่า ความสามารถด้านการสื่อความหมาย และการเรียนรู้ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.6 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.1 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น พิสัยของคะแนนมีค่าระหว่าง 5-35 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กปกติ พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากกว่าเด็กสมองพิการ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.3 คะแนน (ดูภาคผนวก ค ตาราง 8)

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตเด็กสมองพิการ

4.1 ความสัมพันธ์ของคุณภาพชีวิตที่ประเมินจากความสามารถกับปัจจัยด้านเด็กได้แก่ อายุ ระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการ และประวัติการเจ็บป่วย

$$r = -0.35 \text{ (95\% CI, -0.48, 0.67)}$$

รูป 3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการ และคะแนนความสามารถรวมทุกด้าน

จากรูป 3 แสดงให้เห็นว่า เมื่อระดับความรุนแรงมากขึ้น คะแนนความสามารถจะลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ -0.35

ตาราง 9 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถรวมทุกด้าน จำแนกตามกลุ่มอายุ และ ระดับความรุนแรง

กลุ่มอายุ	ระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการ			p-value*
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
0 – 18 เดือน (N=9)	21.7 (4.5) (N=4)	18.3 (0.5) (N=4)	18.0 (0.0) (N=1)	0.324
19 – 36 เดือน (N=7)	56.7 (42.3) (N=3)	34.5 (24.7) (N=4)	-	0.395
37 - 54 เดือน (N=9)	55.5 (26.2) (N=2)	49.2 (31.9) (N=6)	21.0 (0.0) (N=1)	0.660
55 – 72 เดือน (N=8)	85.5 (31.8) (N=4)	37.5 (23.5) (N=4)	-	0.052

*One – Way ANOVA

จากตาราง 9 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความสามารถรวมทุกด้าน ระหว่างกลุ่มอายุ และ ระดับความรุนแรงของภาวะสมองพิการ พบว่า ในแต่ละกลุ่มอายุของเด็ก ค่าเฉลี่ยความสามารถจะน้อยลงเมื่อมีระดับความรุนแรงของสมองพิการมากขึ้น

ส่วนปัจจัยด้านประวัติการเจ็บป่วย (ใน 1 เดือนที่ผ่านมา) เด็กสมองพิการที่ป่วย และไม่ป่วย มีค่าเฉลี่ยของความสามารถรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน เด็กสมองพิการที่ป่วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 42.2 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 28.8 คะแนน และเด็กที่ไม่ป่วยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 32.5 คะแนน

4.2 คุณภาพชีวิต จำแนกตามปัจจัยด้านมารดา ได้แก่ การศึกษา และ อาชีพของมารดา

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถรวมทุกด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา และ อาชีพของมารดา

ลักษณะ	จำนวน (N=33)	ความสามารถรวมทุกด้าน		p-value*
		คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
ระดับการศึกษาของมารดา				
ประถมศึกษา	12	45.0	34.6	0.655
มัธยมศึกษา	13	43.5	29.5	
อนุปริญญาและสูงกว่า	8	38.0	28.5	
อาชีพของมารดา				
แม่บ้าน	15	34.9	24.6	0.313
รับจ้าง/ค้าขาย	15	52.1	34.8	
รับราชการและรัฐวิสาหกิจ	3	35.0	29.4	

*Kruskal – Wallis test

จากตาราง 10 พบว่า มารดาที่จบประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถรวมทุกด้านของเด็ก สูงกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 45.0 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 34.6 คะแนน อาชีพของมารดา มารดาที่มีอาชีพรับจ้าง/ค้าขายมีคะแนนเฉลี่ยของความสามารถทุกด้านของเด็ก สูงกว่าอาชีพอื่นๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 52.1 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 34.8 คะแนน

ไม่พบความแตกต่างของคะแนนความสามารถของเด็กสมองพิการในมารดาที่มีระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน